

Slovenská lekárska spoločnosť,
Slovenská spoločnosť všeobecného praktického lekárstva SLS, Slovenská onkologická spoločnosť, Liga proti rakovine,
Slovenská dermatovenerologická spoločnosť, Slovenská gastroenterologická spoločnosť,
Slovenská gynekologicko-pôrodná spoločnosť, Slovenská hematologická a transfúziologická spoločnosť,
Slovenská pneumologická a ftizeologická spoločnosť, Slovenská urologická spoločnosť,
Slovenská spoločnosť pre štúdium a liečbu bolesti, Slovenská spoločnosť pre otolaryngológiu a choroby hlavy a krku
vás pozývajú na

XV. kongres Slovenskej lekárskej spoločnosti

Téma kongresu:
Onkologický pacient v ambulancii všeobecného praktického lekára

28. – 29. 4. 2011, Žilina, hotel Holiday Inn

Venovaný životnému jubileu MUDr. Evy Sirackej, DrSc.

Program

Podujatie je hodnotené kreditmi SACCME.

Organizačné zabezpečenie

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

*Chránime to najcennejšie...
Chránime Vaše zdravie!*

imuna[®]
www.imuna.sk

IMUNA PHARM, a. s. je slovenský výrobca liekov a zdravotníckych pomôcok s viac ako 50 ročnou tradíciou.

Opiera sa o portfólio kvalitných výrobkov a bohaté skúsenosti v oblasti výskumu, výroby a predaja.

Aktuálny sortiment tvoria:

- Infúzne roztoky
- Dialyzačné koncentráty
- Živé pôdy
- Bakteriologické diagnostiká
- Dietetické prípravky
- Tablety
- Krvné deriváty
- Bunkové implantáty
- Imunomodulátory
- Očkovacie látky
- Alergény
- Humánne probiotiká
- Tampóny

imuna[®]
IMUNA PHARM, a. s.

Jarková 17
082 22 Šarišské Michaľany
SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Pri pohľade do oficiálnych epidemiologických prehľadov vo svetovej literatúre si ľahko overíme, že onkologické choroby sa spolu s nami prehupli do druhej dekády tretieho tisícročia a ich výskyt a mortalita majú šancu klesať iba v štátoch s dôslednou prevenciou a sledovaním rizikových osôb. Preto sme sa, po súhlase Prezídia Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS), v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou všeobecných praktických lekárov (SSVPL) SLS a všetkými odbornými spoločnosťami SLS, ktorých významnou náplňou činnosti sú malígne choroby, podujali zorganizovať jubilejný XV. kongres SLS na tému „**Onkologický pacient v ambulancii všeobecného praktického lekára**“. Práve praktický všeobecný lekár má tie nástroje a možnosti, ktoré sú potrebné pre kvalitnú preventívnu starostlivosť. Mal by mať nielen komplexný prehľad o zdravotnom stave pacienta, ale aj o jeho osobnom živote, rodinnom i pracovnom prostredí. Je tým najvhodnejším partnerom pri poskytovaní terminálnej, paliatívnej domácej starostlivosti. Nový prístup - **Integratívna onkológia**, ktorý u nás uplatňuje predovšetkým Liga proti rakovine, rieši tak kvalitu života pacienta, ako aj psychologické a sociálne problémy pacienta.

V programe kongresu sú zaradené odborné prezentácie, pohľady odborníkov z viacerých odborov, ale aj všeobecných praktických lekárov, ktorí sa aktívne zaoberajú onkologickou problematikou. Tak ako každý rok budeme na kongrese udeľovať novým laureátom najvyššie ocenenia SLS. Osobitne sa tešíme na prezentáciu prezidentky Lígy proti rakovine, MUDr. Evy Širackej, DrSc. s názvom „**Prečo treba zmeniť postavenie VPL v onkologickej starostlivosti**“, ktorej významnému životnému jubileu bude kongres venovaný.

Sme radi, že sa nám podarilo zostaviť novú publikáciu „**Všeobecné preventívne a vyhľadávacie postupy pri nádorových ochoreniach v primárnej starostlivosti**“, ktorú mimoriadne erudovane zvládli autori, členovia Slovenskej spoločnosti všeobecných praktických lekárov SLS a recenzovali odborníci – onkológovia a že ju budeme môcť slávnostne uviesť do praxe práve na kongrese.

Do programu sme na poslednú chvíľu zaradili aj prezentáciu nadrozmernej makety hrubého čreva v rámci programu **Europacolon Slovensko**, ktorá je paneurópskou organizáciou, združujúcou krajiny Európy v boji proti kolorektálnemu karcinómu. Jej cieľom a poslaním je informovať širokú odbornú a laickú verejnosť o tejto zákernej diagnóze, naučiť ich rozpoznať prvé príznaky choroby a účinne s ňou bojovať.

Ďakujem všetkým, ktorí sa podieľali na zostavení odborného programu, na organizácii a zabezpečení a realizácii XV. Kongresu SLS a aj napriek nepriaznivej ekonomickej situácii sa nevzdali a dokázali pripraviť podujatie na vysokej odbornej úrovni súčasných poznatkov. Moja úprimná vďaka a obdiv patrí prezidentke a členom výboru a sekretariátu SSVPL SLS, riaditeľke Sekretariátu SLS, všetkým prednášateľom za vhodne zvolené témy a kvalitné prezentácie, firme SOLEN, s.r.o., sponzorujúcim firmám a vystavovateľom za ich podporu, bez ktorej by sa podujatie nemohlo uskutočniť.

Onkologickým pacientom sme ešte stále veľa dlžní. Mali by sme preto urobiť všetko, aby sme boli integrujúcim a motivujúcim prvkom pre pacientov, lekárov, politikov, médiá a širokú verejnosť v boji proti tejto zákernej chorobe.

prof. MUDr. Peter Krišťufek, CSc.
prezident Slovenskej lekárskej spoločnosti

Hlavní partneri

Partneri

Daylong actinica
Klinicky dokázaná prevencia

ZDRAVOTNICKÁ TECHNIKA

Organizačné informácie

Prezidenti kongresu:

P. Krištúfek, I. Vaverková, J. Madiak

Programový výbor kongresu:

J. Bendová, D. Bezáková, E. Bérešová, D. Broďani, V. Bugáň, J. Danko,
L. Czako, Š. Hrušovský, M. Jandžíková, J. Kliment, Z. Krištúfková, P. Krištúfek,
T. Lipšic, P. Lipták, J. Madiak, P. Mečiarová, Z. Nedelková, P. Pekarovič,
J. Polakovičová, A. Sakalová, I. Šebová, I. Vaverková, A. Vavrečka

Registrácia na kongres:

Dňa 28. 4. 2011 o 8:00 h v hoteli Holiday Inn Žilina

Dňa 29. 4. 2011 o 8:00 h v hoteli Holiday Inn Žilina

Organizačné zabezpečenie kongresu:

Mgr. Kristína Lukáčová, SOLEN, s.r.o., Lovinského 16, 811 04 Bratislava, www.solen.sk

Kontakt: e-mail: lukacova@solen.sk, mobil: 0911 345 599, tel.: 02/5465 1385

Účastnícke poplatky:

- členovia SLS: 20 € (platba vopred), 25 € (platba v hotovosti na mieste)
- nečlenovia SLS: 30 € (platba vopred), 35 € (platba v hotovosti na mieste)

Ubytovanie:

Hotel Holiday Inn Žilina, Športová 2, 010 01 Žilina, www.zilina-holiday-inn.com

Podujatie je registrované na SLS pod číslom: 11-1024/3333

Podujatie je v súlade s platnou legislatívou zaradené do kreditného systému hodnotenia účasti zdravotníckych pracovníkov na sústavnom vzdelávaní.

Kredity pridelené SACCME:

6 kreditov za prvý a za druhý deň kongresu,
za pasívnu účasť, spolu 12 kreditov

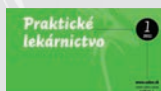
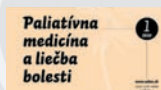
10 kreditov za aktívnu účasť prvého autora a
5 kreditov za aktívnu účasť druhého, najviac tretieho autora
(prípočíta sa k celkovému počtu kreditov za pasívnu účasť).

28. 4. 2011 – štvrtok

9:00 – 9:15	Slávnostné otvorenie <i>prof. MUDr. P. Krištúfek, CSc., MUDr. I. Vaverková, MPH, doc. MUDr. J. Mardiak CSc., MUDr. E. Siracká, DrSc.</i>
9:15 – 10:45	Všeobecná onkológia a lekári 1. kontaktu <i>Koordinátori: doc. MUDr. J. Mardiak, CSc., MUDr. P. Lipták</i>
9:15 – 9:30	Trendy súčasnej onkológie <i>J. Mardiak</i>
9:30 – 9:45	Metastáza ako prvá diagnóza <i>J. Šufliarsky</i>
9:45 – 10:00	Možnosti všeobecného lekára v prevencii onkologických ochorení <i>P. Lipták</i>
10:00 – 10:15	Úloha psychologickéj podpory zo strany praktického lekára <i>P. Pekarovič</i>
10:15 – 10:45	Diskusia
10:45 – 11:00	Prestávka
11:00 – 12:30	Onkologické ochorenia v pneumológii a možnosti preventívneho očkovania <i>Koordinátori: prof. MUDr. P. Krištúfek, CSc., doc. MUDr. Z. Krištúfková, PhD., MUDr. J. Bendová</i>
11:00 – 11:15	Riziká CHOCHP a ďalších pneumologických ochorení vo vzťahu k vzniku a rozvoju onkologických chorôb <i>P. Krištúfek</i>
11:15 – 11:30	Úloha praktického lekára v diagnostike karcinómu pľúc <i>J. Bendová</i>
11:30 – 11:45	Stop fajčeniu našich pacientov <i>I. Vaverková</i>
11:45 – 12:00	Možnosti prevencie onkologických ochorení očkovaním <i>Z. Krištúfková</i>
12:00 – 12:30	Diskusia
12:30 – 13:30	Obedňajšia prestávka

13:30 – 14:30	Onkologické ochorenia v dermatológii <i>Koordinátori: MUDr. J. Polakovičová, MUDr. D. Bezáková</i>
13:30 – 13:45	Prejavy chorôb na koži – hodnotenie v ambulancii VL <i>D. Bezáková</i>
13:45 – 14:00	Prevenencia rakoviny kože <i>J. Chudíková</i>
14:00 – 14:15	Nádory kože a ich včasná diagnostika ako výsledok spolupráce VL a dermatoonkológa <i>J. Polakovičová</i>
14:15 – 14:30	Diskusia
14:30 – 14:40	Prevenencia vzniku kožných nádorov u rizikových pacientov <i>MUDr. Petra Mečiarová</i> <i>Prednáška podporená z edukačného grantu firmy Spirig</i>
14:40 – 15:00	Prestávka
15:00 – 16:30	Onkologické ochorenia v gastroenterológii a hepatológii <i>Koordinátori: prof. MUDr. Š. Hrušovský, PhD.,</i> <i>MUDr. I. Vaverková, MPH</i>
15:00 – 15:15	Stav skríningu kolorektálneho karcinómu na Slovensku <i>R. Hrčka</i>
15:15 – 15:25	Europacolon Slovakia – prezentácia makety hrubého čreva
15:25 – 15:40	Nádorové ochorenia hornej časti GIT a pankreasu – klinický obraz, diagnostické možnosti v ambulancii VL <i>D. Malík</i>
15:40 – 15:55	Výživa onkologického pacienta v ambulancii VL <i>I. Vaverková</i>
15:55 – 16:10	Onkologické ochorenia pečene a žilových ciest <i>Š. Hrušovský</i>
16:10 – 16:35	Udeľovanie ocenení SLS
16:35 – 16:50	Prečo treba zmeniť postavenie VL v onkologickej starostlivosti? <i>E. Siracká</i>

- **XXI. bratislavské postgraduálne dni detskej neurológie**
18. – 19. marec 2011 / Bratislava, DFNSP (Kramáre)
- **Pediatrica pre prax – 51. pediatrické dni**
14. – 15. apríl 2011 / Bratislava, City Hotel Bratislava
- **XV. kongres Slovenskej lekárskej spoločnosti**
28. – 29. apríl 2011 / Žilina, Holiday Inn
- **IV. neuromuskulárny kongres**
5. – 6. máj 2011 / Bratislava, City Hotel Bratislava
- **Vaskulárna medicína - medziodborové sympóziu**
8. september 2011 / Bratislava, City Hotel Bratislava
- **Medicína pre prax – kongres lekárov prvého kontaktu**
9. – 10. september 2011 / Bratislava, City Hotel Bratislava
- **13. dni dynamickej psychoterapie**
21. september 2011
- **Psychiatria pre prax – sympóziu psychiatrov**
22. – 23. september 2011
- **VI. pracovné dni neuropsychiatrie v Levoči**
29. september – 1. október 2011 / Levoča, Mestské divadlo
- **Bratislavské onkologické dni – XLVIII. ročník**
6. – 7. október 2011 / Bratislava, Holiday Inn
- **Best of ASCO® 2011**
8. október 2011 / Bratislava, Holiday Inn
- **Dermatológia pre prax**
14. – 15. október 2011 / Nový Smokovec, Hotel ATRIUM
- **Sympóziu praktickej neurológie – Neurológia pre prax**
21. – 22. október 2011 / Tále, Hotel Partizán

29. 4. 2011 – piatok

9:00 – 10:30	Starostlivosť o onkologického pacienta <i>Koordinátori: MUDr. D. Broďáni, PhD., MUDr. P. Pekarovič</i>
9:00 – 9:15	Kostné markery ICTP v diagnostike a monitorovaní kostných metastáz <i>M. Nekulová</i>
9:15 – 9:30	Liečba bolesti u onkologického pacienta – neoddeliteľná súčasť komplexnej starostlivosti <i>D. Broďáni</i>
9:30 – 9:45	Omyly včasnej diagnostiky mezoteliómu pohrudnice – kazuistika <i>D. Bezáková</i>
9:45 – 10:00	Význam nešpecifickej imunomodulácie u onkologického pacienta <i>Ľ. Sanisló</i> <i>Prednáška podporená z edukačného grantu firmy Imunoglukan, s.r.o.</i>
10:00 – 10:30	Diskusia
10:30 – 10:45	Prestávka
10:45 – 11:30	Venózný tromboembolizmus a onkologický pacient <i>Koordinátor: MUDr. V. Bugáň</i> <i>Prednášky podporené z edukačného grantu firmy Pfizer</i>
10:45 – 11:00	Onkologický pacient a riziko vzniku venózneho tromboembolizmu <i>V. Bugáň</i>
11:00 – 11:15	Odporúčania odborných spoločností <i>Z. Pribulová</i>
11:15 – 11:30	Manažment onkologického pacienta s akútnym venóznym tromboembolizmom <i>I. Vacula</i>
11:30 – 13:15	Onkologické ochorenia v urológii a gynekológii <i>Koordinátori: prof. MUDr. J. Kliment, CSc., doc. MUDr. J. Marenčák, PhD., prof. MUDr. J. Danko, PhD., MUDr. M. Jandžíková</i>
11:30 – 11:45	Význam včasného záchytu a diagnostiky karcinómu prostaty <i>J. Kliment</i>
11:45 – 12:00	Včasná diagnostika, prevencia nádorov močového mechúra <i>J. Marenčák</i>
12:00 – 12:15	Ochorenia prostaty z pohľadu praktického lekára <i>M. Jandžíková</i>

12:15 – 12:30	Súčasný stav diagnostiky a liečby ochorení prsníkov na Slovensku <i>J. Danko</i>
12:30 – 12:45	Aké sú kompetencie praktického lekára pri skríningu karcinómu prsníka? <i>S. Ostrovská</i>
12:45 – 13:00	Diskusia
13:00 – 14:00	Obedňajšia prestávka
14:00 – 15:30	Onkologické ochorenia v ORL a stomatológii <i>Koordinátori: MUDr. I. Šebová, CSc., MPH, MUDr. L. Czaková, PhD., MUDr. E. Bérešová</i>
14:00 – 14:15	Nádory hlavy a krku v praxi praktického lekára <i>E. Bérešová</i>
14:15 – 14:30	Včasný a neskorý príznaky rakoviny hltana a hrtana <i>I. Šebová</i>
14:30 – 14:45	Nádory v ústnej dutine <i>L. Czaková</i>
14:45 – 15:00	Kazuistika – karcinóm štítnej žľazy. <i>H. Rolková</i>
15:00 – 15:30	Prestávka
15:30 – 17:00	Onkologické ochorenia v hematológii <i>Koordinátori: doc. MUDr. T. Lipšic, CSc., prof. MUDr. A. Sakalová, DrSc., MUDr. Z. Nedelková</i>
15:30 – 15:45	Chronická myelocytová leukémia <i>E. Mikušková (fy Novartis)</i>
15:45 – 16:00	Význam sérových nádorových onkomarkerov v primárnej starostlivosti onkologických ochorení <i>L. Sanisló</i>
16:00 – 16:15	Anémia pri onkologických ochoreniach – patofyziológia, diagnostika a terapia, „State of the art“ <i>T. Lipšic</i>
16:15 – 16:30	Komplexná diagnostika a liečba mnohopočetného myelómu a iných malígnych gamapatií <i>A. Sakalová</i>
16:30 – 16:45	Chronická lymfatická leukémia <i>Z. Nedelková</i>
16:45 – 17:00	Diskusia
17:00	Záver podujatia

SILA DÔKAZOV A KLINICKÝCH SKÚSENOSTÍ*

**Jediný LMWH*, ktorý má v SPC schválený
manažment onkologického pacienta
s akútnou HŽT/PE** v trvaní 6 mesiacov.†**

SKRÁTENÁ INFORMÁCIA O LIEKU FRAGMIN® FRAGMIN® 2 500 IU (anti-Xa)/0,2 ml; FRAGMIN® 5 000 IU (anti-Xa)/0,2 ml; FRAGMIN® 7 500 IU (anti-Xa)/0,3 ml; FRAGMIN® 10 000 IU (anti-Xa)/0,4 ml; FRAGMIN® 12 500 IU (anti-Xa)/0,5 ml; FRAGMIN® 15 000 IU (anti-Xa)/0,6 ml; FRAGMIN® 18 000 IU (anti-Xa)/0,72 ml; FRAGMIN® 2 500 IU (anti-Xa)/ml; FRAGMIN® 10 000 IU (anti-Xa)/ml; FRAGMIN® 25 000 IU (anti-Xa)/ml **Farmakoterapeutická skupina:** Antitrombotikum / heparinová skupina / dalteparín, ATC kód: B01AB04 **Zloženie:** 1 ml injekčného roztoku obsahuje dalteparínu natricum 2 500 IU, 10 000 IU, 12 500 IU alebo 25 000 IU (anti-Xa)/ml. **Lieková forma:** injekčný roztok. Je dostupný v jednorazových naplnených injekčných striekačkách, v ampulkách alebo v injekčných liekovkách (jednorazových a viacdávkových). **Indikácie:** Liečba akútnej hlbkovej žilovej trombózy a pľúcnej embólie, keď nie je vhodná trombolytická liečba alebo operácia. Liečba akútnej hlbkovej žilovej trombózy a embólie do pľúc a predĺžená trombotická profylaxia u pacientov s nádorovým ochorením. Trombotická profylaxia – antikoagulačná pri mimotelovom obehu počas hemodialýzy a hemofiltrácie. Trombotická profylaxia v súvislosti s operáciou. Profylaxia u pacientov s významne zvýšeným rizikom vnútorného tromboembolizmu, ktorí sú dočasne imobilizovaní v dôsledku akútneho ochorenia, ako napríklad kardiálnej insuficiencie, respiračnej insuficiencie, závažných infekcií. Nestabilné formy ICHS (nestabilná angina pectoris a non-Q-IM). **Kontraindikácie:** Precitlivosť na FRAGMIN®. Akútny gastroduodenálny vred a intrakraniálne krvácanie. Závažné poruchy hemokoagulačie. Septická endokarditída. Poranenia a operácie CNS, oka alebo ucha. Trombocytopénia u pacientov s pozitívnym in vitro testom agregácie doštičiek v prítomnosti dalteparínu soďného. Regionálna anestézia v súvislosti s liečbou akútnej hlbkovej žilovej trombózy. *FRAGMIN® 10 000 IU/ml (10 ml) a FRAGMIN® 25 000 IU/ml (4 ml) injekčný roztok vo viacdávkových injekčných liekovkách sa nesmie použiť u dojčiat a detí do 3 rokov života kvôli obsahu benzylalkoholu. **Nežiaduce účinky:** krvácanie, obzvlášť pri použití vysokých dávok, podkožné hematómy v mieste aplikácie, zriedkavo trombocytopénia, kožné nekrózy, alergické reakcie, prechodné mierne zvýšenie pečeňových transamináz (AST, ALT) a niekoľko prípadov anafylaktickej reakcie. **Interakcie:** Súčasné podávanie, napr. kyseliny acetylsalicylovej (ASA), NSA, antagonistov vitamínu K a dextránu môže zosilniť antikoagulačný účinok FRAGMIN®. Avšak pacienti s nestabilnou anginou pectoris alebo non Q-IM, by mali dostávať perorálne nízke dávky ASA, ak nie sú špecifické kontraindikácie. **Dávkovanie a spôsob podávania:** LIEČBA AKÚTNEJ HLBKOVEJ ŽILOVEJ TROMBÓZY: 1 x denne 200 IU/kg telesnej hmotnosti s.c. jedenkrát denne. Jednorazová denná dávka nemá prekročiť 18 000 IU. U pacientov so zvýšeným rizikom krvácania možno podávať 100 IU/kg telesnej hmotnosti s.c. dvakrát denne. LIEČBA AKÚTNEJ HLBKOVEJ ŽILOVEJ TROMBÓZY A EMBÓLIE DO PŬC A PREDĹŽENÁ TROMBOTICKÁ PROFYLAXIA U PACIENTOV S NÁDOROVÝM OCHORENÍM: 1 x denne 200 IU/kg s.c. prvých 30 dní. Celková denná dávka nesmie presiahnuť 18 000 IU. Následne približne 150 IU/kg jedenkrát denne s.c. počas 2 – 6 mesiacov. *LIEČBA PŬCNEJ EMBÓLIE: FRAGMIN® injekčný roztok sa podáva subkutánne jeden alebo dvakrát denne v súlade s pokynmi pre liečbu hlbkovej žilovej trombózy. Pri voľbe dávky a času podania sa majú vziať do úvahy závažnosť ochorenia a možné riziko krvácania. *PREVENČIA ZRAŽANIA KRVÍ POČAS HEMODIALÝZY A HEMOFILTRÁCIE: *Pozi platné SPC pre FRAGMIN®. *TROMBOTICKÁ PROFYLAXIA PRI CHIRURGICKÝCH VÝKONOCH: Všeobecná chirurgia s rizikom tromboembolickej komplikácie: 2 500 IU s.c. 1 – 2 h pred operáciou a ďalej 2 500 IU s.c. každé ráno obvykle počas 5 – 7 dní alebo dlhšie až po dosiahnutí úplnej mobilizácie pacienta. *VŠEOBECNÁ CHIRURGIA S ĎALŠIMI RIZIKOVÝMI FAKTORMI A ELEKTIVNÁ OPERÁCIA BEDROVÉHO KLBU: 5 000 IU s.c. večer (10 - 14 hodín) pred operáciou a 5 000 IU s.c. nasledujúce večery. Alternatívne: dávka 2 500 IU s.c. v priebehu 2 hodín pred operáciou a 2 500 IU s.c. 4-8 hodín po operácii. 2. alternatíva: 2 500 IU s.c. 4 – 8 hodín po operácii. Nasledujúce dni sa podáva 5 000 IU s.c. každé ráno. V súvislosti s elektívnou operáciou bedrového klbu sú skúsenosti s trombotickou profylaxiou FRAGMINom® až 5 týždňov. TROMBOTICKÁ PROFYLAXIA V SÚVISLOSTI S OBMEDZENOU POHYBLIVOSŤOU: FRAGMIN® sa podáva formou podkožnej injekcie jedenkrát denne 5000 IU až do momentu mobilizácie pacienta v trvaní až 14 dní. *NESTABILNÁ ANGINA PECTORIS A NON Q-IM: Odporúčaná dávka je 120 IU/kg telesnej hmotnosti s.c. dvakrát denne. Maximálna dávka je 10 000 IU/12 h; dlhšia liečba aspoň 6 dní alebo dlhšie podľa zvrátenia lekára. Odporúča sa súčasné podávanie nízkych dávok ASA. **Upozornenie:** Pri trombotických, poruchách doštičiek, závažných poruchách pečene a obličiek, nekontrolovanej hypertenzii, diabetickej retinopatii a známej precitlivosti na heparín alebo nízkomolekulárne heparíny sa odporúča zvláštna opatrnosť. Opatrnosť sa vyžaduje aj pri podávaní vyšších dávok FRAGMIN® pacientom tesne po operácii. Ak u pacientov s niektorými formami ICHS je indikovaná trombolytická liečba, prerušenie podávania FRAGMINu® nie je v takomto prípade nevyhnutné, ale môže sa zvýšiť riziko krvácania. *Pri podávaní antikoagulantov súčasne s epidurálnou a lumbálnou anestéziou pacienti musia byť často kontrolovaní kvôli znakom a príznakom neurologického poškodenia. **Varovanie:** Nepodávať intramuskulárne! **Gravidita:** *Skúsenosti doteraz neprišli dokaz o poškodení embrya alebo fétu pri liečbe matky LMWH. Dalteparín neprechádza placentou. Epidurálna anestézia je počas pôrodu absolútne kontraindikovaná u žien, ktoré sú liečené antikoagulantami. Počas gravidity a dojčenia sa má používať iba FRAGMIN® bez konzervačnej prísady – benzylalkoholu. **Laktácia:** *Málo množstvo soľnej soli dalteparínu prechádza do materského mlieka. Antikoagulačný účinok u dojčiat je nepravdepodobný. **Kompatibilita:** s infúziou izotónickým roztokom chloridu sodného (0,9 mg/ml) alebo glukózy (5 mg/ml) v sklenených fľašiach alebo plastových vakyoch. Roztok sa má spotrebovať do 12 hodín. **Uchovávanie:** FRAGMIN® sa má uchovávať pri teplote do 30 °C. **Pred podaním lieku sa zoznámte s úplným znením Súhrnu charakteristických vlastností lieku (SPC).** **Dátum poslednej revízie textu:** Október 2009 **Držiteľ rozhodnutia o registrácii:** PFIZER Europe MA EELG, Ramsgate Road, Sandwich, Kent CT13 9NJ, Veľká Británia **Miestne zastupenie držiteľa rozhodnutia o registrácii:** PFIZER Luxembourg SARL, o.z., Pribinova 25, 81109 Bratislava, tel.: +421-2-3355 5500

* Všimnite si, prosím, zmeny v informácii o lieku. **Výdaj lieku je viazaný na lekárske predpis.**

* LMWH = Low Molecular Weight Heparin (heparín s nízkou molekulovou hmotnosťou). ** HŽT/PE = hlbková žilová trombóza/pľúcna embólia

Referencie: 1. Bergqvist D. Dalteparin: over 20 years of clinical experience. EJP Practice. 2008;14(2):38-44. 2. SPC lieku Fragmin, dátum poslednej revízie textu: október 2009